

Μαργαριτούλης Δ. 2009. *Chelonia mydas*. Σελ. 193-194. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (επιμελητές: Α. Λεγάκις, Π. Μαραγκού). Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.

Επιστημονικό όνομα: *Chelonia mydas* (Linnaeus 1758)

Κοινό ελληνικό όνομα: Πράσινη θαλασσοχελώνα ή Μύδας

Κατηγορία κινδύνου στην Ελλάδα: Κινδυνεύον EN [A2bd]

Κατηγορία κινδύνου διεθνής: Κινδυνεύον EN [A2bd]

Summary: The Green Sea Turtle has a worldwide distribution, frequenting mainly tropical zones but also subtropical and temperate seas. The Mediterranean population, at the northernmost boundary of the species' global range, exhibits a genetic differentiation from the Atlantic populations, from which it originated. Green turtles do not nest in Greece, but are regularly occurring at sea, albeit at a much lower density than loggerhead turtles. A foraging area (developmental habitat) for small juveniles, feeding on sea grasses, has been discovered in Lakonikos Bay, southern Peloponnesus. Main threats in the Mediterranean are degradation of nesting areas and incidental catch in fisheries, which sometimes results in intentional killings and/or illegal use (e.g. Egypt). In Greece, and more specifically in Lakonikos Bay, main threats are incidental captures and degradation of the sea grass meadows. The species is listed as Endangered.

Εξάπλωση, πληθυσμιακά στοιχεία και τάσεις: Έχει παγκόσμια εξάπλωση, κυρίως στην τροπική ζώνη αλλά και σε υποτροπικές και εύκρατες θάλασσες. Ο πληθυσμός της Μεσογείου, στο βόρειο όριο της παγκόσμιας κατανομής της, παρουσιάζει γενετική διαφοροποίηση από τους πληθυσμούς του Ατλαντικού από τους οποίους προέρχεται (Encalada *et al.* 1996). Στη Μεσόγειο φωλιάζει στο ανατολικότερο και θερμότερο τμήμα της (κυρίως στην Τουρκία, Κύπρο, και Συρία, και σε μικρότερο βαθμό στο Ισραήλ και Λίβανο), με ετήσιο αριθμό φωλιών περίπου 1.200 (Broderick *et al.* 2002, Rees *et al.* 2009). Η παρουσία του είδους στη Μεσόγειο βαίνει μειούμενη από τα ανατολικά προς τα δυτικά, με σπάνια ή περιστασιακή εμφάνιση στη δυτική λεκάνη.

Ποσοστό του πληθυσμού του είδους που βρίσκεται στην Ελλάδα: Αν και δεν φωλιάζει στην Ελλάδα, απαντάται στις ελληνικές θάλασσες, όμως σε μικρό ποσοστό σε σχέση με την *Caretta caretta*. Από δείγμα 226 τραυματισμένων χελωνών από όλη την Ελλάδα που εισήχθησαν για θεραπεία στο Κέντρο Διάσωσης του ΑΡΧΕΛΩΝ στη Γλυφάδα, το 3,5% ήταν πράσινες και το 96,5% καρέττα (Panagoroulos *et al.* 2003). Ωστόσο, στο Λακωνικό Κόλπο υπάρχει μεγάλη σχετικά συγκέντρωση νεαρών ατόμων (40% του συνόλου των χελωνών που εκβράζονται ή πιάνονται τυχαία) που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η περιοχή αυτή αποτελεί τροφικό πεδίο ανάπτυξης (Margaritoulis and Teneketzis 2003).

Οικολογία: Έντονα μεταναστευτικό είδος με μεγάλη φιλοπατρία τόσο για την περιοχή φωλιάσματος όσο και για την περιοχή διατροφής στις οποίες μεταβαίνει ακολουθώντας την ίδια διαδρομή (Broderick *et al.* 2007). Τα νεαρά άτομα που απαντώνται στο Λακωνικό Κόλπο έχουν συγκεκριμένη ηλικία που προκύπτει από τα στενά όρια του μεγέθους τους (καμπύλο μήκος καβουκιού 30-44 cm), και τρέφονται με το θαλάσσιο αγγειόσπερμο *Cymodocea nodosa* (Margaritoulis and Teneketzis 2003, Teneketzis *et al.* 2006).

Απειλές: Οι κύριες απειλές σε μεσογειακό επίπεδο είναι η υποβάθμιση των περιοχών αναπαραγωγής και οι τυχαίες συλλήψεις που σε ορισμένες περιπτώσεις φθάνουν σε εσκεμμένη θανάτωση και χρήση (π.χ. Αίγυπτος). Στην Ελλάδα, και ειδικότερα στο Λακωνικό Κόλπο, οι σημαντικότερες απειλές είναι η εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία που μπορεί να έχει ως συνέπεια εσκεμμένη κακοποίηση ή θανάτωση, και η καταστροφή ή υποβάθμιση των λιβαδιών των θαλάσσιων αγγειόσπερμων.

Μέτρα διατήρησης που υπάρχουν: Προστατεύεται σύμφωνα με διεθνή, κοινοτική, και εθνική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται στη Σύμβαση CITES, τη Σύμβαση της Βόννης, τα Πρωτόκολλα της Διεθνούς Σύμβασης της Βαρκελώνης, τη Σύμβαση της Βέρνης. Περιλαμβάνεται στο ως είδος προτεραιότητας στο Παράρτημα II της Οδηγίας των Οικότοπων (92/43/ΕΟΚ). Στην εθνική νομοθεσία προστατεύεται από το Π.Δ. 617/80 το οποίο απαγορεύει την αλιεία, τη συλλογή νεοσσών και την καταστροφή των αυγών, και το Π.Δ. 67/81 που απαγορεύει τη σύλληψη, το εμπόριο, την κακοποίηση, τη θανάτωση και την κατοχή.

Μέτρα διατήρησης που απαιτούνται

Σε μεσογειακό επίπεδο: (1) να προστατευτούν οι περιοχές αναπαραγωγής, (2) να μειωθεί η θνησιμότητα μετά από τυχαία σύλληψη, (3) να σταματήσει η χρήση (επιτόπια κατανάλωση, πώληση) στις χώρες που συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Στην Ελλάδα, και ειδικά στο Λακωνικό Κόλπο, πρέπει να μειωθεί η θνησιμότητα (τυχαία ή εσκεμμένη) μετά από εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία, και να προστατευτούν τα λιβάδια των θαλάσσιων αγγειόσπερμων. Χρειάζεται επίσης θεσμοθέτηση της θαλάσσιας περιοχής του Λακωνικού Κόλπου που αποτελεί βεβαιωμένο ενδιαίτημα του είδους.

Δημήτρης Μαργαριτούλης

Βιβλιογραφία

- Broderick A., Glen F., Godley B. J., Hays G. C. 2002. Estimating the number of green and loggerhead turtles nesting annually in the Mediterranean. *Oryx* 36: 227-235.
- Broderick A. C., Coyne M. S., Fuller W. J., Glen F., Godley B. J. 2007. Fidelity and over-wintering of sea turtles. *Proc. R. Soc. B* 274: 1533-1538.
- Encalada S. E., Lahanas P. N., Bjorndal K. A., Bolten A. B., Miyamoto M. M., Bowen B. W. 1996. Phylogeography and population structure of the Atlantic and Mediterranean green turtle (*Chelonia mydas*): a mitochondrial DNA control region sequence assessment. *Molecular Ecology* 5: 473-483.
- Margaritoulis D., Teneketzis K. 2003. Identification of a developmental habitat of the green turtle in Lakonikos Bay, Greece. Pages 170-175 in Proceedings of the First Mediterranean Conference on Marine Turtles (editors: D. Margaritoulis, A. Demetropoulos). Barcelona Convention - Bern Convention - Bonn Convention (CMS). Nicosia, Cyprus.
- Panagopoulos D., Sofouli E., Teneketzis K., Margaritoulis D. 2003. Stranding data as an indicator of fisheries induced mortality of sea turtles in Greece. Pages 202-206 in Proceedings of the First Mediterranean Conference on Marine Turtles (editors: D. Margaritoulis, A. Demetropoulos). Barcelona Convention - Bern Convention - Bonn Convention (CMS). Nicosia, Cyprus.

- Rees A.F., Saad A., Jony M. 2009. Marine turtle nesting survey, Syria 2004: discovery of a “major” green turtle nesting area. Pages 155-157 in Proceedings of the Second Mediterranean Conference on Marine Turtles (editors: A. Demetropoulos, O. Turkozan). Barcelona Convention - Bern Convention - Bonn Convention (CMS). 188 pp. PDF Version.
- Teneketzi K., Antonopoulou M., Koutsoubas D., Margaritoulis D. 2006. Confirmation of a green turtle developmental habitat in Lakonikos bay, southern Greece, through stomach content analysis. Page 210 in Book of Abstracts of the 10th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions. Patra, Greece, 26-30/6/2006. The Hellenic Zoological Society, Greece.